

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-03>

УДК 378: 342.7

С.В. ВАСИЛЬСВ

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри історії та суспільно-економічних дисциплін

E-mail: Stas.vasilev.83@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1470-4426>

Комунальний заклад «Харківська Гуманітарно-Педагогічна Академія»

Харків, 61000, вул. Шота Руставелі, 7

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

АНОТАЦІЯ. Наукова стаття присвячена особливостям правового регулювання студентського самоврядування у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану. Актуальність обраної проблематики пов'язана із необхідністю врахувати нові умови діяльності закладів вищої освіти в умовах воєнного стану під час розробки законодавчих і підзаконних актів, що будуть регулювати освітню діяльність. Досліджено законодавчі і підзаконні акти, які встановлюють умови діяльності органів студентського самоврядування. Наукова новизна дослідження полягає у визначенні рекомендацій для вдосконалення правового регулювання роботи органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану.

Особливості правового регулювання діяльності студентських парламентів в умовах воєнного стану полягають у дистанційному проведенні виборів до органів студентського самоврядування та дистанційних засіданнях обраних студентських рад. Взаємодія між адміністрацією закладу вищої освіти та керівництвом студентської ради повинна відбуватися також дистанційно.

Для вдосконалення правового регулювання діяльності органів студентського самоврядування пропонується у локальних положеннях про студентське самоврядування кожного закладу вищої освіти передбачити наступні норми. Закріпити, що вибори органів студентського самоврядування та засідання студентських парламентів в умовах воєнного стану проводяться за допомогою засобів дистанційного зв'язку. Встановити, що діяльність студентських рад окремих гуртожитків припиняється до часу відновлення очного навчання. Передбачити оприлюднення рішень студентських рад на сайті закладу вищої освіти на спеціально створеній електронній сторінці. Серед завдань студентського самоврядування може бути запроваджено надання допомоги здобувачам вищої освіти з числа внутрішньо переміщених осіб або залучення студентів до волонтерської діяльності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: заклад вищої освіти, правове регулювання, студентське самоврядування, здобувачі освіти.

Як цитувати: Васильєв С. В. Правове регулювання студентського самоврядування в умовах воєнного стану. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2024. Вип. 37. С. 35-42, <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-03>

In cites: Vasyliev S.V. Legal regulation of student self-government under the conditions of the marital state. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (37), P. 35-42, <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-03> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Запровадження воєнного стану в Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації вплинуло на організацію освітнього процесу. Окремі заклади вищої освіти були змушені переїхати в іншу місцевість, багато закладів розпочали працювати в дистанційному режимі, значна частина здобувачів освіти виїхала за межі України. В таких умовах належного правового регулювання потребують особливості проведення навчальних занять, проходження практики, специфіка роботи органів студентського самоврядування, проведення зборів трудового колективу у дистанційному режимі. Наведені

аргументи обґрунтовують актуальність обраної теми наукового дослідження.

Стан дослідження проблеми. Проблеми діяльності органів студентського самоврядування та особливості освітнього процесу в умовах воєнного стану здебільшого відображені у дослідженнях науковців у галузі педагогіки.

Водночас, іноді дослідники у сфері права також вивчали зазначену проблематику. Зокрема, проблеми організації освітнього процесу в умовах воєнного стану відображені у працях Т. О. Губанової [1] та Т. В. Шарової [17].

Вказані дослідники намагались з'ясувати специфіку роботи закладу вищої освіти в умовах воєнного стану. Разом із тим, робота органів студентського самоврядування не виступає в якості окремого об'єкту дослідження. Особливості діяльності органів студентського самоврядування відображені у працях О. І. Зайченко [2], А. С. Киричук та Н. В. Кацари [3], І. І. Сидорук [13], Ю. А. Скиби, Л. М. Червоної та О. М. Паламарчук [14], О. Ю. Ступки та А. В. Козорог [15], К. Г. Трибулькевич [16]. Праці вказаних науковців дозволяють сформулювати загальне уявлення про специфіку формування і діяльності, основні напрями роботи органів студентського самоврядування. Разом із тим, дослідники не вивчали правове регулювання особливостей діяльності студентського самоврядування в умовах воєнного стану.

Мета та завдання дослідження. Мета наукової статті полягає у визначенні особливостей правового регулювання діяльності студентського самоврядування під час воєнного стану. Завдання дослідження передбачають:

- визначення нормативно-правової бази створення і діяльності органів студентського самоврядування у закладах вищої освіти;
- встановлення особливостей діяльності органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану;
- розробка рекомендацій щодо вдосконалення законодавства, яке регулює роботу органів студентського самоврядування під час воєнного стану.

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні рекомендацій для вдосконалення правового регулювання діяльності органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану.

Вклад основного матеріалу. Правовідносини у сфері освіти охоплюють також і громадське самоврядування в освітніх закладах. Згідно зі ч. 1 ст. 28 Закону України «Про освіту» право на громадське самоврядування передбачає можливість учасників освітнього процесу колективно вирішувати проблеми захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення.

Здобувачі освіти та педагогічні працівники можуть брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти [9].

При цьому у закладі освіти можуть діяти органи самоврядування здобувачів освіти. На думку О. І. Зайченко, громадське самовря-

дування у закладі освіти охоплює діяльність батьківських та піклувальних рад, зборів трудового колективу та учнівських парламентів. Учасники освітнього процесу можуть виявити свою громадську позицію під час формування та діяльності відповідних органів самоврядування [2, с. 8]. Одним із різновидів громадського самоврядування у закладах освіти є студентське самоврядування у закладах вищої освіти.

Правовою основою для діяльності студентського самоврядування є законодавчі та підзаконні акти. А. С. Киричук та Н. В. Кацара стверджують, що законодавством про вищу освіту детально врегульовано повноваження студентських рад або парламентів, особливості формування органів самоврядування та засади взаємодії із адміністрацією закладу освіти [3, с. 291].

Дійсно, варто відзначити, що ст. 40 Закону України «Про вищу освіту» (далі – Закон № 1556-VII) спеціально присвячена правовому регулюванню проблем студентського самоврядування.

Зокрема, згідно із ч. 1 ст. 40 Закону № 1556-VII студентське самоврядування визначається як діяльність здобувачів вищої освіти щодо самостійного вирішення проблем освітнього процесу та побутових проблем, спільного захисту своїх прав під час навчання, участі в управлінні закладом вищої освіти [8].

Науковці також висловлювалися щодо сутності і напрямів діяльності студентського самоврядування. І. І. Сидорук наголошує на тому, що студентське самоврядування закладу вищої освіти сприяє розвитку соціальної активності молоді, адаптації першокурсників до студентського життя, виявленню осіб із лідерськими та організаційними здібностями, формуванню почуття відповідальності, налагодженню контактів між студентами різних курсів та спеціальностей [13, с. 205].

Ю. А. Скиба, Л. М. Червона та О. М. Паламарчук наголошують, що діяльність органів студентського самоврядування може бути спрямована на запобігання порушенням академічної доброчесності, оцінювання освітньої діяльності науково-педагогічних працівників, внесення пропозицій щодо формування освітніх програм та навчальних планів [14, с. 134].

Трибулькевич К. Г. наголошує на тому, що студентське самоврядування дозволяє розкрити різноманітні таланти, нахили та вподобання окремих студентів, широкого поширення набула практика залучення здобувачів до роботи ректорату та вченої ради закладу [16, с. 301].

Враховуючи законодавчі та доктринальні визначення, можемо запропонувати власне розуміння студентського самоврядування як способу залучення здобувачів вищої освіти до виховних, наукових, мистецьких заходів та участі у прийнятті кадрових і управлінських рішень у закладі вищої освіти.

Статус органів студентського самоврядування та їх повноваження встановлені у ст. 40 Закону № 1556-VII, Примірному положенні про студентське самоврядування у закладі вищої освіти (далі – Положення про студентське самоврядування), Примірному статуті вищого навчального закладу (далі – Примірний статут ЗВО) та інших підзаконних актах. Законодавчі норми встановлюють порядок формування органів студентського самоврядування та особливості їх діяльності. Водночас, не враховують специфіку освітнього процесу під час воєнного стану.

Законодавство регулює перелік органів студентського самоврядування та строки їх діяльності. Згідно із ч. 4 ст. 40 Закону № 1556-VII органи студентського самоврядування можуть бути створені на рівні групи, інституту (факультету), відділення, спеціальності, курсу, гуртожитку, студентського містечка, закладу вищої освіти. Можуть бути обрані такі органи студентського самоврядування, як студентські ради, парламенти, старостати, студентський деканат або ректорат строком на один рік [8].

Відповідно до п. 14 Положення про студентське самоврядування строк повноважень виборних органів студентського самоврядування визначається закладом вищої освіти [10].

Норми про створення органів студентського самоврядування із правом прийняття дорадчих рішень закріплені у п. п. 5.5. – 5.7. Примірного статуту ЗВО [11]. Варто зазначити, що Примірний статут закладу вищого статуту було затверджено у 2003 році, а Положення про студентське самоврядування – у 2007 році, тобто до прийняття чинного Закону України «Про вищу освіту» у 2014 році. У випадку суперечності норм зазначених нормативно-правових актів повинні застосовуватися положення Закону № 1556-VII.

Варто наголосити на тому, що проведення виборів до органів студентського самоврядування потребує дотримання процедури таємного або відкритого голосування, яку необхідно виконати також і під час запровадження воєнного стану.

Значну роль органів студентського самоврядування в управлінні закладом вищої освіти відзначають науковці. Зокрема, до-

слідники О. Ю. Ступак та А. В. Козорог стверджують, що формування органів студентського самоврядування сприяє налагодженню конструктивної співпраці між адміністрацією закладу та студентами. Деканати і ректорат можуть врахувати побажання здобувачів стосовно організації навчального процесу, викладання окремих освітніх компонентів та якості роботи конкретних викладачів [15, с. 270]. Варто зауважити, що справжня робота органів студентського самоврядування залежить від бажання здобувачів освіти брати участь у громадській діяльності.

Адже багато студентів, в першу чергу, можуть приділяти увагу навчальному процесу та науковій діяльності. Деякі студенти намагаються отримати додатковий дохід, поєднуючи роботу та навчання. Окремі здобувачі приділяють увагу тренуванням і спортивним змаганням. Враховуючи вказані фактори, викладачам варто зацікавлювати студентів у роботі органів студентського самоврядування.

Повноваження студентських рад або парламентів передбачені у ст. 40 Закону № 1556-VII та підзаконних актах. Зокрема, представники здобувачів вищої освіти можуть брати участь у вирішенні питань організації дозвілля і побуту студентів, призначенні стипендій, вдосконаленні освітнього процесу та науково-дослідної діяльності.

Органи студентського самоврядування мають право оголошувати акції протесту, проводити наукові, спортивні, організаційні та виховні заходи. Важливо наголосити, що в окремих випадках керівництво закладу вищої освіти повинно погоджувати свої кадрові управлінські рішення із представниками студентського самоврядування. Наприклад, узгоджувати рішення про відрахування здобувачів, переведення із контрактної форми навчання на бюджетну, призначення заступника декана та заступника директора інституту зі студентським парламентом [8].

Згідно із п. 25 і п. 26 Положення про студентське самоврядування обрані здобувачами освіти органи самоорганізації студентів мають право звертатися з пропозиціями, заявами, клопотаннями до адміністрації закладу, в тому числі із заявами про порушення прав здобувачів освіти, здійснювати конструктивний діалог із деканатами та управлінням закладу вищої освіти [10].

Відповідно до п. 5 Порядку призначення і виплати стипендій до складу стипендіальної комісії закладу вищої освіти повинно входити до половини представників здобувачів вищої освіти.

Саме вказаний орган управління закладом освіти має право приймати рішення про призначення академічних і соціальних стипендій студентам [4].

Варто наголосити, що вирішення багатьох із перелічених питань потребує проведення засідань студентського парламенту, сенату, студентського ректорату, стипендіальних комісій або інших утворених у закладі органів студентського самоврядування. Водночас, здійснення будь-яких організаційних, виховних, наукових та спортивних заходів у закладах вищої освіти під час воєнного стану достатньо ускладнене.

Таким чином, під час формування органів студентського самоврядування повинні відбуватися загальні збори здобувачів освіти, проводитися вибори органів студентського самоврядування закладу вищої освіти та, можливо, окремих факультетів і спеціальностей. Діяльність органів студентського самоврядування полягає у проведенні засідань студентського парламенту або інших органів самоорганізації здобувачів освіти, зверненні до керівництва факультетів або закладу освіти щодо вирішення проблем студентства. За ініціативою студентського самоврядування можуть проводитися наукові, спортивні, організаційно-виховні, культурні та мистецькі заходи.

Подібна діяльність в умовах воєнного стану характеризується низкою особливостей, адже існує небезпека значних людських жертв внаслідок зібрання великої кількості студентів у приміщенні закладу вищої освіти. Актуальною є потреба у вдосконаленні правових засад роботи органів студентського самоврядування під час воєнного стану.

Освітній процес в умовах воєнного стану характеризується низкою особливостей. Зокрема, відповідно до ст. 57-1 Закону України «Про освіту» передбачено запровадження дистанційної форми освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Викладачам закладів вищої освіти та здобувачам, які були вимушені змінити місце проживання, залишити робоче місце або місце навчання, гарантується збереження місця роботи та навчання, виплата стипендії, надання гуртожитку та харчування за новим місцем проживання у разі потреби [9].

Зазначену норму було встановлено у березні 2022 року в умовах наступу збройних сил Російської Федерації на територію України. Варто звернути увагу на положення наказу Міністерства освіти та науки України «Про деякі питання організації роботи закладів

фахової передвищої та вищої освіти на час воєнного стану» від 07 березня 2022 року. Норми цього наказу встановлюють завдання для керівників закладів вищої освіти щодо забезпечення захисту учасників освітнього процесу, евакуації викладачів і здобувачів до безпечного місця, налагодження навчального процесу в дистанційній формі [12].

Отже, в умовах бойових дій та воєнного стану освітня діяльність багатьох закладів вищої освіти була переведена у дистанційну форму. Науковці висловлюють різні рекомендації щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Наприклад, Т. О. Губанова наголошує, що в під час бойових дій актуальними питаннями стають організація роботи закладів вищої освіти у дистанційній формі, відновлення пошкодженої інфраструктури закладів вищої освіти, запобігання втечі за кордон талановитих науковців і студентів [1, с. 29].

Саме робота із талановитою молоддю повинна зашкодити переїзду за кордон здібних здобувачів освіти, які можуть залучатися до післявоєнної відбудови України.

У вирішенні цього завдання важливу роль можуть відіграти органи студентського самоврядування. Т. М. Шарова стверджує, що у закладі вищої освіти варто розробити окреме положення про дистанційну форму навчання та освітній портал для розміщення презентацій лекцій, тестових і практичних завдань з навчальних дисциплін [17, с. 290].

Вважаємо, що відповідне положення про організацію дистанційного навчання може містити окремі пункти про особливості діяльності органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану.

Згідно із ч. 2 і ч. 7 ст. 40 Закону № 1556-VII правовою основою діяльності студентського самоврядування у закладі вищої освіти є відповідне положення про студентське самоврядування, яке затверджується загальними зборами здобувачів вищої освіти [8].

У цьому локальному нормативно-правовому акті повинні закріплюватися положення про особливості діяльності студентського самоврядування під час воєнного стану.

Чинне Примірне положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах України затверджене наказом МОН України від 15 листопада 2007 року [10], а тому не відповідає вимогам ст. 40 Закону України «Про вищу освіту», який був ухвалений у 2014 році. Жодних змін у Положенні про студентське самоврядування після 2014 року не було закріплено.

Також у цьому підзаконному акті немає норм права, які б регулювали особливості діяльності органів студентського самоврядування після проголошення воєнного стану.

Аналізуючи локальні положення про студентське самоврядування окремих закладів вищої освіти, необхідно відзначити, що вони не містять норм про особливості діяльності студентських парламентів та проведення виборів до них в умовах воєнного стану.

Зокрема, на сайті Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка оприлюднено Положення про студентське самоврядування, затверджене зборами студентів 10 вересня 2015 року. Вказаний локальний нормативний акт регулює порядок виборів і особливості діяльності органів самоврядування студентів на рівні університету та окремого факультету [5].

Водночас, у ньому немає жодної норми про специфіку здійснення студентського самоврядування під час воєнного стану. Під час ознайомлення із сайтом Львівського національного університету імені Івана Франка можна знайти Положення про студентське самоврядування, ухвалене конференцією студентів 24 березня 2015 року.

До вказаного положення періодично вносяться зміни, воно встановлює мету, завдання, права і обов'язки, особливості виборчого процесу студентського самоврядування, визначає структуру органів самоврядування [6].

Разом із тим, у цьому положенні також відсутні будь-які норми про особливості діяльності органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану.

Привертає увагу положення про студентське самоврядування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, ухвалене конференцією студентів 14 вересня 2023 року, тобто вже під час війни.

Воно регулює повноваження конференцій студентів, студентського сенату, студентських рад інститутів, факультетів і гуртожитків, статус студентського омбудсмена, особливості виборів до органів студентського самоврядування, інші проблеми.

У положенні є розділи про матеріально-фінансову основу студентського самоврядування та міжнародну діяльність [7].

Але жодних норм про особливості здійснення повноважень органів студентського самоврядування під час воєнного стану не передбачено.

Виникає закономірне питання про доцільність існування органів студентського самоврядування гуртожитків в умовах дистанційного навчання.

Адже більшість студентів здобувають вищу освіту дистанційно, знаходячись у себе вдома за місцем проживання або навіть за кордоном.

Цілком логічним виглядає висновок про запровадження окремого розділу у положеннях про студентське самоврядування окремих закладів вищої освіти, який би регулював роботу студентських рад в умовах воєнного стану.

Висновок. Студентське самоврядування виступає у ролі способу залучення здобувачів вищої освіти до виховних, наукових, мистецьких заходів та участі у прийнятті кадрових і управлінських рішень у закладі вищої освіти.

Особливості діяльності органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану полягають в наступному:

1. Вибори органів студентського самоврядування необхідно проводити щорічно в умовах запровадження дистанційного навчання, коли здобувачі освіти можуть перебувати у різних місцевостях України та за кордоном.

2. Засідання обраних органів студентського самоврядування необхідно проводити дистанційно за допомогою інтернету.

3. Взаємодія між адміністрацією закладу вищої освіти та керівництвом студентської ради повинна відбуватися також в умовах дистанційного освітнього процесу.

Враховуючи наведені особливості, у Примірному положенні про студентське самоврядування та відповідних локальних документах кожного закладу вищої освіти варто передбачити наступні норми:

Вибори органів студентського самоврядування в умовах воєнного стану проводяться за допомогою засобів дистанційного зв'язку.

1. Діяльність студентських рад окремих гуртожитків припиняється до часу відновлення очного навчання.

2. Засідання студентських парламентів закладу вищої освіти або факультету відбуваються дистанційно.

3. Всі рішення органів студентського самоврядування оприлюднюються на сайті закладу вищої освіти на спеціально створеній сторінці, яка відображає особливості роботи студентського самоврядування.

4. Взаємодія між органами студентського самоврядування та адміністрацією за-

кладу освіти відбувається за допомогою електронного документообігу.

5. Серед завдань студентського самоврядування може бути передбачено надання допомоги здобувачам вищої освіти з числа внутрішньо переміщених осіб, залучення студентів до волонтерської діяльності, інших видів допомоги постраждалим від бойових дій.

6. Необхідно оновити Примірне положення про студентське самоврядування у за-

кладі вищої освіти і привести його у відповідність із нормами Закону України «Про вищу освіту».

Подальші перспективи наукових досліджень можуть стосуватися вдосконалення правового регулювання окремих напрямів діяльності органів студентського самоврядування під час воєнного стану, запровадження нових форм роботи, вирішенню проблем, які виникають перед студентами в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Губанова Т. О. Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. Київський юридичний журнал. 2023. Вип. 3. С. 23 – 31
2. Зайченко О. І. Шляхи розвитку державно-громадського управління в системі освіти. Теорія та методика управління освітою. 2010. № 4. С. 5 – 14
3. Киричук А. С., Кацара Н. В. Аналіз загальних положень Закону України «Про вищу освіту». Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія «Право». 2015. Випуск 27. С. 289 – 293
4. Питання стипендіального забезпечення : постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-p> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
5. Положення про студентське самоврядування КНУ імені Т. Г. Шевченка : затверджено Загальними зборами студентів 10 вересня 2015 року. Офіційний сайт Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка. URL : p.knu.ua/wp-content/uploads/2016/08/Polozhennya_pro_studentske_samovryaduvannya_KNU.pdf (дата звернення: 05 січня 2024 року)
6. Положення про студентське самоврядування ЛНУ імені Івана Франка : затверджено загальною конференцією студентів 24 березня 2016 року. Офіційний сайт Львівського національного університету імені Івана Франка. URL : <http://studentgovernment.lnu.edu.ua> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
7. Положення про студентське самоврядування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого : затверджено конференцією студентів 14 вересня 2023 року. Офіційний сайт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL : https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/polozhennya_pro_studentske_samovryaduvannya_vid_14_veresnya_2023.pdf (дата звернення: 05 січня 2024 року)
8. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
9. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
10. Про затвердження Примірного положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах України : наказ МОН України від 15 листопада 2007 року № 1010. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1010290-07#top> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
11. Про затвердження Примірного статуту вищого навчального закладу : наказ МОН України від 05 лютого 2003 року № 60. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060290-03#Text> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
12. Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої та вищої освіти на час воєнного стану : наказ Міністерства освіти та науки України від 07 березня 2022 року. Законодавство України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-22#Text> (дата звернення: 05 січня 2024 року)
13. Сидорук І. І. Студентське самоврядування як чинник формування та розвитку соціальної компетентності майбутніх соціальних працівників. Педагогічний часопис Волині. 2018. № 4 (11). С. 202 – 208
14. Скиба Ю. А., Червона Л. М., Паламарчук О. М. Студентське самоврядування та його роль у забезпеченні якості вищої освіти. International scientific journal of Universities and leadership. 2022. № 14. С. 127 – 137
15. Ступка О. Ю., Козорог А. В. Роль студентського самоврядування в управлінні вищим навчальним закладом. Витоки педагогічної майстерності. 2014. Випуск 14. С. 267 – 273
16. Трибулькевич К. Г. Студентське самоврядування: реалії розвитку. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія «Педагогічні науки». 2018. Випуск 61. С. 298 – 302
17. Шарова Т. М. Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану. Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти», Запоріжжя : ТДАТУ, 2023, Вип. 26, С. 288 – 296.

Стаття надійшла до редакції 05.01.2024
Стаття рекомендована до друку 01.03.2024

S. V. VASYLIEV

PhD in Law, Associate Professor

Associate Professor of Department of history and
socio-economic disciplines Municipal establishment

E-mail: Stas.vasilev.83@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1470-4426>

«Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of the Kharkiv regional council

Kharkiv, 61000, Shota Rustaveli, 7

LEGAL REGULATION OF STUDENT SELF-GOVERNMENT UNDER THE CONDITIONS OF THE MARITAL STATE

ANNOTATION. The scientific article is devoted to the peculiarities of the legal regulation of student self-government in higher education institutions of Ukraine under martial law. The relevance of the selected issues is related to the need to take into account the new operating conditions of higher education institutions under martial law during the development of legislative and by-laws that will regulate educational activities. The legislative and by-laws, which establish the conditions of activity of student self-government bodies, have been studied. The scientific novelty of the study consists of determining recommendations for improving the legal regulation of the work of student self-government bodies under martial law.

Peculiarities of the legal regulation of the activity of student parliaments in the conditions of martial law are the remote holding of elections to student self-government bodies and remote meetings of elected student councils. Interaction between the administration of the institution of higher education and the leadership of the student council should also take place remotely.

To improve the legal regulation of the activities of student self-government bodies, it is proposed to provide the following norms in the local provisions on student self-government of each institution of higher education. Establish that elections of student self-government bodies and meetings of student parliaments in martial law conditions are conducted using remote communication. To establish that the activity of student councils of individual dormitories is suspended until the time of resumption of full-time education. Provide for the publication of decisions of student councils on the website of the institution of higher education on a specially created electronic page. Among the tasks of student self-government, assistance to higher education seekers from internally displaced persons or involvement of students in volunteer activities may be introduced.

KEY WORDS: *institution of higher education, legal regulation, student self-government, education seekers.*

REFERENCES

1. Hubanova T. O. (2023). Functioning of higher education institutions under martial law: current state and prospects. *Kyiv Law Journal*. Issue 3. Pages 23 – 31 (in Ukrainian).
2. Zaichenko O. I. (2010). Ways of development of public administration in the education system. Theory and methodology of education management. Issue 4. Pages 5 – 14 (in Ukrainian).
3. Kyrychuk A. S., Katsara N. V. (2015). Analysis of the general provisions of the Law of Ukraine "On Higher Education". *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov*. Law series. Issue 27. Pages 289 – 293 (in Ukrainian).
4. The issue of scholarship support: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 12, 2004, № 882. *Legislation of Ukraine*. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-п> (in Ukrainian).
5. Regulations on student self-government of KNU named after him T. G. Shevchenko: approved by the General Meeting of students on September 10, 2015. The official website of Kyiv National University named after T. G. Shevchenko. URL : p.knu.ua/wp-content/uploads/2016/08/Polozhennya_pro_studentske_samovyadvannya_KNU.pdf (in Ukrainian).
6. Regulations on student self-government of the Ivan Franko National University: approved by the general conference of students on March 24, 2016. Official website of Ivan Franko Lviv National University. URL : <http://studentgovernment.lnu.edu.ua> (in Ukrainian).
7. Regulations on student self-government of Yaroslav the Wise National University of Law: approved by the students' conference on September 14, 2023. Official website of Yaroslav the Wise National Law University. URL : https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/polozhennya_pro_studentske_samovyadvannya_vid_14_veresnya_2023.pdf (in Ukrainian).
8. On higher education: Law of Ukraine dated July 1, 2014, № 1556-VII. *Legislation of Ukraine*. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (in Ukrainian).

9. On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017, № 2145-VIII. Legislation of Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian).
10. On the approval of the Model Regulation on student self-government in higher educational institutions of Ukraine: order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine dated November 15, 2007, № 1010. Legislation of Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1010290-07#top> (in Ukrainian).
11. On the approval of the Model Charter of a higher educational institution: order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine dated February 5, 2003, № 60. Legislation of Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060290-03#Text> (in Ukrainian).
12. On some issues of organizing the work of professional pre-higher and higher education institutions during martial law: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated March 7, 2022, Legislation of Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-22#Text> (in Ukrainian).
13. Sydoruk I. I. (2018). Student self-government as a factor in the formation and development of social competence of future social workers. Pedagogical journal of Volyn. Issue 4 (11). Pages 202 – 208 (in Ukrainian).
14. Skyba Yu. A., Chervona L. M., Palamarchuk O. M. (2022). Student self-government and its role in ensuring the quality of higher education. International scientific journal of Universities and leadership. Issue 14. Pages 127 – 137 (in Ukrainian).
15. Stupka O. Yu., Kozoroh A. V. (2014). The role of student self-government in the management of a higher educational institution. Origins of pedagogical skills. Issue 14. Pages 267 – 273 (in Ukrainian).
16. Trybulkevych K. H. (2018). Student self-government: development realities. Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov. Series "Pedagogical Sciences". Issue 261. Pages 298 – 302 (in Ukrainian).
17. Sharova T. M. (2023). The educational process of a relocated institution of higher education under martial law. A collection of scientific and methodological works of the Dmytro Motornyi Tavra State University of Agrotechnology "Improving the educational process in a higher education institution", Zaporizhzhia : TDATU, Issue 26. Pages 288 – 296 (in Ukrainian).

The article was received by the editors 05.01.2024

The article is recommended for printing 01.03.2024